

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10.40 K, za pol leta 5.20 K, za četrt leta 2.60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštne proste. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Enostopna pet-vrstica (širina 83 mm) za enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru.

84. številka.

V Ljubljani, v sredo, dne 23. oktobra 1907

Leto X.

NASLOVA: Za dopise, rokopise za list: **Uredništvo** »Rdečega Prapora«, Ljubljana. — Za denarne posiljalke, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: **Upravišтво** »Rdečega Prapora«, Ljubljana, Jurčičev trg št. 3/I.

Nevarnosti ni...

«Slovenski narodnosti pa — povejmo si to enkrat na vsa usta — nista nevarna ne slovenski naprednjak, ne slovenski klerikalec.»

Tako je zagrmel državnozborni poslanec mesta Ljubljane, gospod Ivan Hribar, v prvi številki svojega glasila »Slovenija«. Človek obstane in se v čudu vpraša: Kakšne neumnosti smo pa počenjali doslej, ne da bi bili mislili na debelo resnico, ki nam jo je moral razodeti šele novi vodja liberalne stranke na Kranjskem? Seveda! Saj trdijo liberalci, da so Slovenci, klerikalci pa trdijo to še glasneje.

Ali jih je mnogo, ki pojdejo tej politični Hribarjevi zvižaji na limanice? Ali smo bili res tepci ves čas, ko smo verjeli, da je klerikalizem nevaren narodom, zlasti pa malim narodom? In da je naj-nevarnejši prav rimsko-katoliški klerikalizem?

Ne, nič ni bilo zmote v tem in osupnjen bo le tisti, kogar preseneti vsak »hokuspokus«. Hribarjeva nova teza je na dlako podobna »umetnosti«, ki jo izvaja »čarovnjak« pred zijajočim občinstvom.

Paziti je treba nekoliko na besede. Ali je lahko kaj nevarno narodu, narodnosti pa ne? Če bi lahko obesili narodnost v zrak, tedaj bi to že bilo mogoče. Ampak narodnost živi samo z narodom; še prej lahko izgine narodnost kakor narod. Če pa ni naroda, tedaj eo ipso ni več narodnosti. To resnico je treba varovati pred Hribarjevo magijo.

Rimski klerikalizem je nevaren malemu narodu. Če je to res, tedaj je seveda tudi slovenski narodnost.

O klerikalni nevarnosti pa ne more biti dvoma. Kdor to taji, ima neodkritosrčne namene. In če to ne bi bilo resnično, bi izginil sploh raison d'être za liberalno stranko.

Klerikalizem! Ali je morda to vera v boga, ali je to cerkven obred, sveto pismo, Kristusov nauk? — Ne! Klerikalizem je posvetni in svetovni zistem, čegar namen je, priboriti in zavarovati rimsko-katoliški cerkvi in njenemu visokemu duhovništvu vso moč na svetu, ne le duševno, ampak tudi materialno. Če bi bil klerikalizem to, kar je vera, pobožnost, dušno prepričanje, tedaj bi najprosvetlenejšim umevom lahko zadoščal teoretičen boj. Čim je klerikalizem zistem in organizacija, ki hoče vladati in sicer svetovno vladati, je stvar drugačna. Boj proti njemu se mora po najnih zakonih postaviti na polje stvarnosti.

Če hoče klerikalizem doseči svoje cilje, si mora zagotoviti čim večji upliv na umevne množice. To se pravi: Braniti mora ljudstvu pristop do znanja, ki se ne vjema s klerikalnim naukom in s potrebnimi klerikalizma. Preprečiti mora nepristransko, ne aprioristično, resnico iščečo izobrazbo. Vsiljevati mora ljudstvu neznanje, nevednost; gojiti mora slaboumnost, poneumnevati mora.

V boju za obstanek je znanje in svoboda duha vlevažno sredstvo. Tudi duševna konkurenca odločuje; kdor zastane, se izgubi in pogine. V veliki skupini ga morda še splošnost drži nad vodo. V malem narodu je nevarnost posebno velika. Če je res, da je tudi med narodi splošno tekmovalje, tedaj je logično, da mora zlasti majhen narod čim najbolj povečati svojo duševno moč, če hoče obstati v konkurenci z velikimi narodi, ki so že vsled svojega števila, bogastva, pemnoževanja na boljsem.

Klerikalizem brani iz egoizma malemu narodu pot duševne povzdige; jemlje mu mogočnost, da bi se okrepčal za boj — torej mu je nevaren. Narod z neznanjem, s slepo vero, brez poguma, da bi preiskal vse — tak narod, zlasti še, če je majhen, bo lahko nekaj časa kričal, mahal z rokami, ampak življenja si ne bo mogel ohraniti, poginiti bo moral.

Klerikalizem, ki še nima sam vse moči v rokah, se mora oslanjati na moči, ki odločajo. Porabiti jih mora zase. Kjer ne more klerikalizem sam ukazovati, mora skrbeti, da ukazuje posvetna moč zanj, ne pa zoper njega. Roka pa umiva roko. Za koncesije, ki jih zahteva od vladne moči, mora klerikalizem odškodovati vladno. S tem pomaga sam sebi.

Če je v Avstriji gospodujoča, vladna struja nasprotna Slovincem, ne more bti klerikalizem dejansko Slovincem prijazen. Nobena vlada ne bo podpirala katerekoli struje za to, da bi ji delala sitnosti. Fakt mora biti enostaven: Jaz pomagam tebi, ti pomagaš meni.

Zveza klerikalizma z vladajočimi krogi v Avstriji je očitna. Če se ima slovenski narod bati vladajočih krogov, se ima ravno tako bati klerikalizma.

Mali narodi potrebujejo gospodarskega demokratizma; klerikalizem je po svojem značaju kapitalističen, česar vse hipno snovanje kmečkih zadrug ne izpremeni. Posledica gospodarskega demokratizma je politično in duševno demokratiziranje; taka demokratična zmaga bi pa hoté ali nehoté vrgla klerikalizem v grob. A klerikalizem si ne želi groba, zato je prisiljen, varovati kapitalistično gospodarstvo, ki ubija male, siromašne narode.

Klerikalizem je nevaren slovenskemu narodu. Ali »svobodomiselno« meščanstvo gre za Hribarjem in dela klerikalizmu komplimente. Od njega, ki molči spričo vseh transformacij svojega voditelja, ni pričakovati energičnega boja zoper največjo nevarnost, ki žuga slovenskemu narodu iz njega samega. Na ta boj kliče zgodovina slovensko socialistično delavstvo.

Poglavje o »tužni Istri«.

(Impresije.)

V nedeljo ob pol šestih zjutraj sem odpotoval iz Trsta v Pulj kot zastopnik »Ljudskega Odra« na ustanovni zbor ondotnega izobraževalnega društva.

Po državni železnici smo se vozili še precej prijetno preko Rimanj do Hrpelja. Rimanje, na strmem Holmu ob železniški progi, so me spomnili, kako je ta vas zaslovela po svetu kot vzor svobodomiselnosti, ki se leta in leta bori proti rimski komandi v cerkvi. Stvar je sicer zanimiva; vé se, da je to ljudstvo le ubogalo duhovnega gospoda, ki ga je navdusil za slovansko bogoslužje, potem se je ponižno vrnil in se upognil rimskim ukazom. Ljudstvo je bilo bolj vstrajno in vkljub »spokorjenju« duhovnega očeta se še ni vklonilo. Tržaski in istrski nadstrankarji so sicer »podpirali« zahteve Rimanjcev, toda nise ničesar storili, da bi ljudem, ki jim manjka vsaka izobrazba, v času ko nimajo ne pridige ne maš, (to je že pet let,) poskrbeli v nadomestitev kaj intelektualnega, kulturnega, izobraževalnega. Ni čudo torej, če danes nekoliko Rimanjceev spet toži po cerkvi, po božjih službah; nosi skrivoma črtoke drugam h krstu. Drugi del občinstva pa še vedno terorizira vernike,

češ: huda vam bo če se podate, vstrajajmo i. t. d.

Taka vstrajnost bi bila vredna boljše stvari in svet bi res imel pravico, občudovati močatost slovanske svobodne misli, ne pa, da tukaj zmaguje fanatična zahteva brez vsebine.

Pametni ljudje bi bili že razumeli stvar, toda nadstrankarjem, ki jo vodijo, in ki so jim Rimanjci le orodje za brezvestno politiko, stavijo ta pojav v dokaz njih liberalizma in navdušenosti do slovanstva.

Toda resno povedano: Rimanjska afera v sedarji obliki ni nič drugega, nego komedija, katero podpirajo nadstrankarski politikanti v lastne namene s sicer vstrajnim, toda žalibog nevednim prebivalstvom...

To je liberalizem nadstrankarjev.

* * *

Vlak je hitel naprej in iz Hrpelja v Pulj je tudi železniška proga; čeravno državna, je čisto podobna Istri sami. Stari vozovi, vlak se ziblje, da človek misli: sedaj nas bo hudič vzel — in se skoraj pripravlja za daljše potovanje, na drugi svet...

V Buzetu na postaji so čakali sokolci in vpili živio! Nisem vedel zakaj. Toda pozneje sem čital v »Edinosti«, da so tam otvorili nov »Narodni dom«. Čital sem tudi sledeče: »... za »Narodnim Domom«, kjer je bil postavljen sotor, se je darovala sv. maša. Mašo je daroval državni poslanec Vekoslav Spincič. Po maši je ta gospod ob spremstvu več duhovnikov blagoslovil vse poslopje...»

Poročilo, nadalje pripoveduje o živio-klicih, navdušenosti, radosti, narodnem idealizmu, neizmerni ljubavi, globoki hvaležnosti do voditeljev — resiteljev, ganljivem bratskem objemu, demonstrativni ovaciji in še in še.

Povem tako mimogreč, da se je maša pela latinsko, pa gospod Mandič je bil 3 ure daleč od Rimanj...

To je klerikalizem nadstrankarjev. Dragi urednik, če ne dobite v tem postopanju nadstrankarjev značajnosti, nisem tega kriv...

* * *

V Pulj sem došel ob pol enajstih potem, ko so pristopili po raznih postajah v voz še neki čudno oblečeni ljudje z velikimi uhani, ki so jim viseli iz ušes tako, kakor kaksnim Indijancem. Toda bili so Istrani in govorili so čuden jezik, ki bi se ga dalo označiti za hrvatsko-slovensko-italijanski mišmas.

Res, tužna ta Istra.

V Pulju sem pa videl same vojake in v »Narodnem Domu« — kamor sem slučajno zašel — sem med 72 osebami, ki so bile tam, našel 61, oblečenih v c. k. mornarsko obleko. Spočetka sem mislil, da je to »kantina« mornarske vojašnice, toda povedali so mi, da je to prav »Narodni Dom«. Res čudno.

* * *

Popoldne je bil ustanovni shod izobraževalnega društva, ki se je vrlo obnesel. Jugoslovanska soc. dem. ima v Pulju dobre elemente in v najkrajšem času bo imela lepe uspehe.

Po ustanovitvi so se slovensko-hrvatski sodrugi sešli na politično posvetovanje, na kateremu je sodrug Petejan, podprt od sodruga Haramine, podal sledečo

resolucijo:

Jugoslovanski delavci v Istri protestirajo z indignacijo in studom proti predlogu, ki ga je stavil dež. posl. Laginja in drugi v deželni zboru istrskem,

gljede novega volilnega reda za mestno občino Pulj, v katerem zahtevajo, da naj se da v občinskem svetu c. kr. mornarici 12 virilnih glasov in 6 virilnih namestnikov, v splošni kuriji pa 3 mandate, ker je to protidemokratsko in naravnost absolutistično.

Izjavljajo, da je predlog naravnost infamno izdajstvo slovanskega življa v Pulju, ker četudi bi se Pulj poslovanil, bi c. kr. mornarica imela premoč s privilegijem, ki jim ga hočejo dati istrski narodnjaki; sklenejo, naj se skliče ljudski javni shod na kakšnem mestnem trgu v Pulju, kjer naj se označi perfidijo narodnjakov, ki so pokazali, da so zmožni prodati narod vladi in Nemcem v svrhu strankarskih koristi.

Zvečer sem se vrnil iz Pulja in na postaji v Buzetu je bila bakljada in ljudstvo je vpilo: «Živio Mandič! Živio Laginja!»

Od perona pa do voza se je gnetla množica v navdušenosti in voz se je napolnil z vinskim duhom...

Imel sem pred seboj množico živih vinskih sodov.

Zdravi.

France Milost.

Iz državnega zbora.

V četrtek, 17. oktobra, je imel državni zbor sejo, na kateri se je jasno pokazalo, kakšno sovražstvo zoper socialne demokrate cvete v tem parlamentu. Stranke, ki imajo programe, nasprotne kakor noč in dan, si dajejo «bratske» roke, čim najdejo prilikost, da bi podtaknili socialistom nogo.

Češki narodni-socialni poslanec Buřival, ki poskuša že nekaj let svojo demagogično srečo pri čeških železničarjih, je podal v parlamentu nujen predlog, ki obsega navidezno lepe besede brez zmisa. Boj železničarjev in njih lepi uspeh je namreč popolnoma zmešal glavo vsem «prijateljem delavstva», vsak bi si rad pripisal nekaj zasluge za uspeh in vsak bi se rad prikupil železničarjem za bodočnost. Ker jim pa na lastnem gnoju ne zraste nobena pametna misel, posnemajo socialne demokrate. Toda kakor nobena kopija ne doseže originala, tako je tudi to posnemanje zanič in naravnost smešno.

Češki «radikalci» so že večkrat uganjali take burke. Pred par leti je n. pr. poslanec Choc enostavno prepisal znani Verkaufov predlog o železničarskih razmerah in ga je ponujal železničarjem za svojega. Sedaj bi Buřival rad kaj dosegel na ta način. Njegov predlog zahteva «naj vlada deluje na to, da se uredi službene razmere železničarjev». Kdor nima slame v glavi, razume, da je to otročarija. To se pravi, imeti železničarje za norca. Zakaj «urediti razmere» ne pomeni prav nič. Saj so urejene; ampak kako? Predpisov je vendar več kakor preveč. In potem se vpraša: Kako naj ministrstvo deluje na to? Kakšno moč pa ima ministrstvo pri privatnih družbah?

Ves nastop gospoda Buřivala je torej tak, da bi se rad pokazal železničarjem in dejal: «Glejte, jaz skrbim za vas.» Ampak od take skrbi nimajo železničarji nič.

Kako je treba železničarjem pomagati, so že davno pokazali socialni demokratje. Napraviti je treba zakon, ki ureja njih razmere. V tem smislu so vložili socialisti izdelan načrt, ko so prvič prišli v avstrijski parlament. Če je zakon, ga morajo slušati tudi privatne družbe; če je v zakonu določena minimalna plača za vsako kategorijo, jo mora plačati vsaka družba; če je maksimalna službena doba zakonita, velja za vsako družbo. Če pa pošlje minister kakšni privatni železnici pismo, naj je prijazno ali grobo, se gospodje generalni ravnatelji in upravni svetniki še ne zme-nijo zanj.

Socialni demokratje so sudi letos vložili svoj zakonski načrt in kadar pride na razpravo, bodo imeli nacionalni in klerikalni gospodje najlepšo prilikost, da pokažejo svojo ljubezen do železničarjev. Radovedni smo, če bo tedaj tudi tako velika.

V četrtek se je pokazala samo v zmerjanu socialnih demokratov. A najlepše je bilo, kako so se gospodje zapletali v nasprotja. Enkrat so trdili, da so socialisti naredili strašen greh, ker so «zapeljali» železničarje v pasivno rezistenco, drugič so pa zopet tarnali, da je rezistenca prezgodaj končala.

Da se izpozna vso demagogijo, navajamo doslovno Buřivalov predlog. Glasi se:

«Vlado se poziva, naj takoj z vsimi sredstvi, ki so ji na razpolago, deluje na to, da se uredi pogodbene, delavne in plačilne razmere avstrijskih železničarjev.»

Poslanec dr. Ellenbogen je takoj povdarjal, da je predlog brez vsake vsebine. Socialnim demokratom se zdi boj železničarjev za izboljšanje položaja preresen, da bi se udeležili take igre.

Potem se je oglasil vsenemec Kroy za besedo. Kakšen duševni velikan je to, se vidi iz njegovih besed: «da je na južni železnici rešeno socialno vprašanje.» Potem je imenoval svojo glavno zahtevo, da mora na železnicah vsakdo znati nemško in da se sme «v nemških krajih» nastavljeni samo Nemce.

Nadalje je govoril Fresl brez pomena.

Krščanski socialci Kemetter je obrekoval socialne demokrate, hvalil je železniškega ministra in je trdil, da so krščanski socialci več dosegli (!) kakor socialni demokratje. Seveda, ko ga je sodrug Tomschik vprašal, kaj da so dosegli, se je izgovarjal, da pove drugikrat!

Poslanec Tomschik je temeljito obračunal s to gospodo. Strašno jih je zabolelo, ko jim je povedal, da je hodil Wittek z njimi, ki ga vsi železničarji predobro poznajo iz časa, ko je bil njih minister. Pasivna rezistenca pa tudi ni igračka, da bi se vsak dan igrali z njo. Kje pa so bili gospodje pri zadnji pasivni rezistenci? Če je Kemetter trdil, da so krščanski socialci dosegli definitivno nastavljenje premikačev pri družbi državnih železnic, tedaj je to navadna laž. Glede te točke sploh ni bilo več prepira, ker je bila že davno pred sklepno obravnavo dovoljena. Tudi kar je Kroy pripovedoval o razpravah z južno železnico, je popolnoma zlagano. Gospodje od «kartela» (krščanski socialci in nemški nacionalci) so prišli k dvornemu svetniku Egerju še le, ko je generalni ravnatelj že zaupnikom organiziranih južnih železničarjev obljubil, da izpolni zahteve. Kroyu je Tomschik odgovoril, da ima organizacija nalogo, varovati interese vseh železničarjev, ne pa samo nemških. Bilo bi blazno, če bi se železničarje oslabilo s tem, da se jih nacionalno maščuje ene proti drugim. Za nujnost bodo socialni demokratje glasovali, ker nočejo delati predlogu težav. Ampak po tej poti se ne bo doseglo ničesar.

Potem je bila še cela vrsta «stvarnih popravkov», pri čemer se je zopet odlikoval znani grof Sternberg.

Končno je minister Derschatta označil svoje stališče. Povedal je, da je njegova moč med privatnimi železnicami prav majhna. Pravo klopoto so dobili gospodje z nacionalne in klerikalne strani, ko je minister dejal: «Zdi se mi da se bo moralo to vprašanje prej ali slej rešiti potom zakona. Predlogov, ki jih je tukaj podal gospod poslanec dr. Ellenbogen, nisem položil na stran, temveč sem jih zelo natančno prečital. Priznam, da mi je zakonita ureditev železničarskih razmer simpatična; naročil sem, da se to vprašanje temeljito preštudira v ministrstvu in upam, da bom kmalu lahko poročal o tem v zbornici.»

To je naravnost priznanje, da so socialni demokratje s svojim zakonskim načrtom na pravi poti.

Predlog je bil sprejet.

* * *

Poslanec dr. Ellenbogen je še na tej seji podal in utemeljil nujni predlog glede prometne varnosti na progah družbe državnih železnic; predlog izreka, če družba ne izpolni svojih obveznostij, naj se država posluži svoje pravice, da sekvestrira železnico.

* * *

Razprava o militarizmu.

V petek je imela zbornica izvanreden dan. Militarizem je bil na zatožni klopi in obsojen je bil. Na dnevni red je namreč prišel nujni predlog poslanca Resla in tovarišev zaradi trpinčenja vojakov. Predlog je našim čitateljem že znan iz zadnje številke.

Poslanec Resel je najprvo opisal dogodke. Potem je dejal: Kar se je zgodilo dragoncu Samutu, ni posamezen slučaj, ampak zistem. Med častnikom in moštvom je globok prepad. Kadet ne pozna duše širokih slojev. Slabe lastnosti častnikov

preidejo tudi na podčastnike. Ti ljudje so navadno tudi strahopetni. Vojake trpinčijo in si izmislijo najbolj rafinirana sredstva za to. Častniki se premalo brigajo za svoje oddelke; navadno mislijo, da je najboljši podčastnik tisti, ki najbolj zmerja in pretepa. Vojaki, ki si že ne znajo pomagati, si mislijo: Če bi le prišla vojna! Ne žele si pa vojne, da bi se lahko bojevali, ampak da bi lahko postreljali tiste, ki jih trpinčijo.

Brambovski minister podmaršal Latscher pl. Lauendorf je odgovoril takoj, ampak zelo nerodno. Povedal je, da sta bila stražmojster Jecel in vodnik Sever pomiloščena na predlog dunajskega mestnega komandanta. Ker za pomiloščenje ni bilo potrebnih procesualnih razlogov, se je izdalo naloge, da se kaj takega ne ponovi več. Na vprašanje, zakaj se ni obvarovalo dragonca Schröterja, da se Jecel ne bi bil mogel maščevati nad njim, odgovarja, da je za bodoče izdan nalog, da se mora take podčastnike, kadar prebijajo kazen, takoj premestiti. Ko je odgovarjal poleti na prvo interpelacijo o tej zadevi, ni mogel ničesar povedati o pomiloščenju, ker ni bilo znano ne brambovskemu, ne vojnemu ministrstvu. Končno protestira proti poslancu Reslu, češ tako slabega duha ni v vojaki.

Gospod minister se je moral takoj prepričati, da ni dosegel uspeha. Tisti časi, ko je v avstrijski zbornici vstal general in morda malo zarožljaj s sabljo, so minili. V tem oziru se že pokazuje moč splošne volilne pravice. Poslanci čutijo, da so odgovorni ljudstvu, ne pa generalom. Vsa zbornica je bila složna v obsodbi barbarškega ravnanja z vojaki. Kunschak (kršč. soc.), pl. Stransky (Vsenemec), torej ljudje iz strank, katerim se ne more očitati prijateljstva do socialnih demokratov, sta se izrekla takoj za nujnost. Samo prismojeni Sternberg, ki po lastnem priznanju še slišal ni razprave in ki je ozmerjal že vse generale od najvišjih začensij, je naenkrat branil militarizem.

Predlog je podpisal še češki sodrug Haberman, ki je omenil tudi slučaj vojaka Nemrave. Novinec Nemrava je namreč Nazarenc in v imenu krčanstva se brani, prijeti za orožje. Enkrat je bil že obsojen na dveletno ječo. Ko jo je prebil in se še vedno ni udal, so ga oddali baje v blaznico, ali nihče ne more izvedeti, kje da je zares. Vojak Horak, ki si je delal beležke o monarhizmu, ne da bi jih bil komu pokazal, je dobil tri leta ječe.

Glavni govornik je bil poslanec Schuhmeier. Vojna uprava — je dejal — ne stori takorekoč ničesar, da bi naredila konec trpinčenju. Vojaki v vojašnicah morajo izvedeti, da so poslanci v državnem zboru njih zastopniki in da naj se obračajo s svojimi pritožbami naravnost do parlamenta.

Brezprimerana prevzetnost je, če pravi ministrstvo, da ni treba drezanja od zunaj, ako se dva dni po njegovem odgovoru pomilosti mučitelje. Minister, ki je pred parlamentom tako blamiran, kakor se je zgodilo brambovskemu ministru od vojne uprave, ne more več stopiti v to dvorano. Ekselencia, čeprav so le socialni demokratje, ki so Vas interpelirali, vendar nimate pravice, govoriti z ošabnega stališča.

Da se razume to miloščenje, se mora poznati razmere pri kavaleriji, kjer se je ugneznil fevdalni duh. Mladi gospodje, ki niso zanič, so se za kavalerijo dobri in zato ima stražmojster tam največji upliv. Kakšno gospodarstvo je pa pri garnizijskem sodišču? Ali ni taka sodnijska samolastnost, kakršno izvršuje mestni komandant, prava nevarnost za moštvo? Zakaj pa ni minister povedal, da se je mestnega komandanta poslalo v pokoj? Namesto da bi minister povedal, da se ga je preslepilo, prihaja s tonom, ki je naravnost žaljiv. Pravi, da ministrstvo ni vedelo ne za predlog o pomiloščenju, ne za pomiloščenje. Kaj prenaša minister to? Ali ne čuti, da se mu zibljejo tla pod nogami?

Zbornica bi morala slovesno izreči, da ne vzame ministrovega odgovora na znanje. Končno se je gospod minister podprl na svojo sabljo in je s pozo, ki smo je že dostikrat videli, zatrdil, da hvalabogu ni pregrešnega duha v vojski. Velecenjeni gospod minister! Kaj nam hočete pripovedovati o duhu v vojski, ko še ne veste, kaj dela mestni komandant na Dunaju? Ministrova dolžnost bi bila, da bi nam povedal, kaj se je vsled novega Schröterjevega slučaja zgodilo z Jecelom in z njegovimi tovariši. Ali še besede sočutja ali graje ni

našel. Svojih besed ne morem končati drugače, kakor s klicem: **Abzug brambovski minister!** (Živahno pritrdjevanje.)

Po zaključni besedi poslanca **Resla** so prišli zopet stvarni popravki.

Nujnost predloga je bila soglasno **sprejeta**.

Grof **Sternberg**, ki je hotel ta dan zopet igrati ulogo klovna, je šel — čestitat brambovskemu ministru. Poslanci z vseh strani so se mu smejali. Tedaj je postal gospod grof predrzen. Potegnil je namreč cigaro iz žepa in je prižgal užigalico, da bi kadil v zbornici. To je razburilo poslance na vseh straneh. Sternberg je vendar zašlutil svojo netaktnost in je zapustil dvorano.

* * *

Prihodnja seja je v torek. Na dnevnem redu je prvo čitanje nagodbe.

Politični odsevi.

Skupni avstro-ogrski stroški za leto 1907 so proračunani na čistih 367.7 milijonov kron. Da se dobi pravo sliko o nagodbi, ki sta jo avstrijska in ogrska vlada predložili parlamentom, je treba videti, kako se razdeli ta znesek med obe državi. Baron Beck je polagal veliko važnost na to, da se zviša ogrska kvota za dva odstotka. Na drugi strani je to razlog, da besne najradikalnejši neodvisnjaki v Budimpešti. Na prvi pogled bi se lahko mislilo, da je dosegla Beckova vlada res velik uspeh. Dva odstotka v kvoti iznašata precejšno svoto. Toda ta uspeh bi bil le tedaj resničen, če bi se pokrivalo skupne stroške samo potom takozvane kvote. Videli pa bomo, da je stvar precej drugačna in če se sploh more govoriti o Beckovem uspehu, je ta prav majhen.

Za pokritje skupnih izdatkov Avstro-Ogrske služijo v prvi vrsti dohodki carine (colnine). Kar se na ta način ne pokrije, se razdeli po nekem gotovem ključu med obe državi. Temu ključu se pravi kvota. V zadnjem državnem zboru je bil na predlog sedanjega železniškega ministra dr. J. Derschatta izvoljen poseben odsek zaradi nagodbe in ta si je ustanovil svoj pododsek. Po poročilu pododseka prihaja 80 odstotkov carinskih dohodkov od avstrijskih, 20 odstotkov pa od ogrskih konзумentov. Vsako zvišanje colnine obremenjuje torej v prvi vrsti Avstrijo in je na korist Ogrski. To osvetljuje našo carinsko politiko sploh in kaže, kako protiljudska je vsa agrarna agitacija v Avstriji. Leta 1906 so bili carinski dohodki proračunani na 116.4 milijonov, leta 1907 že na 129.5 milijonov. Od teh je odpadlo na Avstrijo lani 93.1 milijonov, letos 103.6 milijonov. Torej se je donesek Avstrije samo vsled zvišanja carine zvišal v enem letu za deset in pol milijonov. Če ne bi bilo drugega razloga, bi bilo že to zahtevalo, da se zviša ogrska kvota.

Letošnjih skupnih stroškov, ki so proračunani na 367.7 milijonov, pokrije carina 129.5 milijonov, to je 35.22 odstotkov. Ostanek morata pokriti obe državi. Dosedanja kvota je iznašala za Avstrijo 65.6, za Ogrsko 34.4 odstotkov. V tem razmerju bi bila plačala Avstrija za vse skupne stroške: iz carine 103.6 milijonov, s kvoto 156.3 milijonov, skupaj 259.9 milijonov ali 70.68 odstotkov; Ogrska pa: iz carine 25.9 milijonov, s kvoto 81.9 milijonov, skupaj 107.8 milijonov ali 29.52 odstotkov. Z novo kvoto, ki je za Ogrsko zvišana za dva odstotka, bo pa stvar taka: Avstrija plača iz carine 103.6, s kvoto 151.5, skupaj 255.1 milijonov ali 69.38 odstotkov; Ogrska pa iz carine 25.9, s kvoto 86.7, skupaj 112.6 milijonov ali 30.62 odstotkov. Ves dobiček, ki ga ima Avstrija iz zvišanja kvote, iznaša torej 4.8 milijonov ali 1.3 odstotkov. V tem, ko ni nihče zini, da se zviša naš donesek iz carine v enem letu za deset in pol milijonov, se poje slavo, ker se zniža naš skupni donesek za 4.8 odstotkov.

Gospodski zboralca ima v soboto, 26. t. m., ob treh popoldne sejo. Na dnevnem redu je zakon o službenem ugovoru poljedeljskih in gospodarskih uradnikov ter predlog o državnih zavodih za kemične poizkuse. Voliti bo tudi člane za kvotno deputacijo.

Za presojanje nagodbenega uspeha je treba vzeti tudi državni dolg v poštev. Doslej je bil med obema državama prepis, kolikor mora plačati Ogrska, da se reši doneska za obresti državnega dolga. Avstrija je zastopala svoje pravno stališče, da mora Ogrska povrniti 1389 milijonov kapitala. Po novi nagodbi pa ima Ogrska pravico, povrniti v desetih letih 1348.9 milijonov. To se pravi: Avstrija odstopa Ogrski 40.1 milijonov od svoje terjatve, to je na leto 1.6 milijonov obresti.

Izgubo ima Avstrija tudi vsled tega, da je do leta 1900 sama dobivala davke od sladkorja, piva in petroleja, ki je bil v Avstriji produciran, ampak na Ogrskem kupljen. Sedaj pa mora oddajati davke za tako blago Ogrski. Na ta način je moral Avstrija letos le za sladkor izročiti 5.7 milijonov Ogrski. Če se torej ne sodi samo po kvoti, ampak po vseh doneskih, tedaj se lahko pravi, da ima gospodarsko Avstrija veliko več razloga za nezadovoljnost z nagodbo, nego Ogrska.

Kriza v ministristvu napoveduje Čehi, in sicer njih agrarci. Stvar je nekoliko zamotana.

V kabinetu sedita dva Čeha: Fort in Pacak. Fort je trgovinski minister, Pacak pa minister-rojak. Oba sta Mladočeha. Pri zadnjih volitvah se je pa Mladočehom precej slabo godilo. Agrarci so jih prekosili in zato zahtevajo en ministrski sedež zase. Če že mora biti tako, bi bilo seveda najbolj naravno, da bi zahtevali poljedelski portfelj. Ali na tega špekulirajo že klerikalci na eni strani, nemški agrarci pa na drugi. Če pa ni nič s poljedelskim ministristvom, bi bilo še razumljivo, če bi zahtevali ministristvo brez portfelja. Toda Pacak se ne mara umakniti. In zato so si česki agrarci izmislili, da mora odrčati Fort ter napraviti prostor za kakšnega Praška. Seveda ne razume živa duša, kako naj bi prišli agrarci do trgovinskega ministristva.

Domače stvari.

Šušteršičeva zasluga je, da se napravi normalnotirno železnico od Novega mesta do Karlovca. Tako trdi «Slovenec». Odkar je Šušteršič vodja klerikalcev, se ni zgodilo v Avstriji še nič, da ne bi bila njegova zasluga. Ampak nekoliko preveč smešno so že te trditve. Belokranjska železnica je namreč v najožji kavzalni zvezi s hrvaško železnico, ki se jo ima napraviti do Knina in tako zvezati Dalmacijo s Hrvatsko, čez Hrvatsko pa z Ogrsko. Nadalje je v zvezi še z drugimi železniškimi vprašanji, glede katerih so bila nasprotja med Avstrijo in med Ogrsko. Belokranjska železnica je bila del nagodbenega vprašanja. Da pa bi segel upliv slovenskih klerikalnih poslancev tako daleč, da bi se sklepalo nagodbo samo s stališča njih zahtev, naj pripovedujejo klerikalci svojim backom. Sicer pa — če so gospodje tako angažirani pri nagodbi, kako tedaj to, da zanikuje «Slovenec» klerikalne zveze s klerikalcem Beckom?

Liberalni jezuitizem ni nič boljši od klerikalnega. Tudi «Slov. Narod» ni srečen, če ne servira svojim čitateljem nekoliko laži o socialnih demokratih. Tako je v sredo farbal svoje ljudi, da sta Petrič in Kristan na torkovem shodu hvallila družbo južne železnice na vse pretega. Razven «Narodovega» poročevalca ni slišal take hvale nihče, kajti Petričevo enostavno konstatiranje, da je južna železnica prva izmed privatnih družb vsaj deloma ugodila zahtevam železničarjev, je priprosta resnica, katere nihče ne bo smatral za božanje. Sicer sta pa oba govornika prav razločno povdarjala, da so si železničarji priborili, kar so dobili. Ampak kadar bodo gospodje pri «Narodu» prebili toliko bojov z mogočnimi kapitalisti, kolikor so jih socialisti že, potem nam lahko očitajo oportunizem. Za sedaj naj ostane «Narod» rajši na svojem polju pa naj priporoča cikorijske.

Krščanska ljubezen. Po Slovenskem je dobro znano, da izgine v politični agitaciji tudi iz duhovniških duš lahko vse blago čuvstvo, ki bi ga bilo najbolj pričakovati od oznanjevalcev Kristovega nauka. Pa tudi drugod je tako. Navadno se zanašajo klerikalni petelini na svoj duhovniški ugled. Ali v Trentu sta se zadnjič dva vjela. Dne 1. aprila je bil v Fondu na Trbovskem socialno demokratičen shod, ki ni bil vseh klerikalcev. Duhovniki so naščuvali kmete proti socialistom, a ker je žandarmerija izvedela za to hujskanje so bili orožniki blizu. Kmetje se zaradi tega niso upali. To pa ni bilo po volji kaplanoma don Pio Frank in don Mattio Springhetti, pa sta toliko časa ščuvala, da je začelo letati kamenje. Socialist dr. Battist je bil v nevarnosti, sodruga Basselaja so pa dobili med se in so ga nabili. Orožniki so ovadili stvar in sedaj je bila obravnava pri sodišču v Trentu. 16 obtožencev je bilo obsojenih na manjšo kazen, oba duhovnika pa kot kolovodji in sicer Frank na tri, Springhetti pa na dva tedna strogega zapor. Tega seveda ne poročajo klerikalni listi.

«Slovenija», oficijelno liberalno glasilo, je izšlo. Reči moramo, da smo vendar pričakovali več od prve številke. Da izdaje liberalna stranka svoje glasilo kot revijo, je pač njena stvar. Ali če je list poln člankov, bi se smelo pričakovati vendar vsaj kaj vsebine. Toda to je vse tako prazno, kakor sploh politika liberalne stranke. Doktor Triller debitira v listu s člankom «Za programom», ki bi bil še čedno pisan, ampak frazast je tako, da se človek zaman vprašuje, kaj bi avtor pravzaprav rad povedal. Povrh pa mora dr. Triller zopet pokazati svoje popolno neumevanje socialnih stvari. «Socialni demokratje» pravi, «so razredna stranka, dočim družimo mi ob svoji zastavi zastopnike vseh produktivnih slojev človeške družbe». Kdaj, o doktore, se naučite, da so razredi v naši družbi realna stvar, da imajo nasprotni razredi nasprotne interese in da se ogenj pa voda ne moreta združiti? Le tiščite oči in mižite po sili. Dejanske razmere se bodo za Vaš prapor prav malo menile; ampak Vi se začudite, če bo ta Vaš prapor nankrat odnesel veter iz tistih kotov, ki bi jih Vi radi zamašili — z besedo.

Slovenski narodnosti nista nevarna ne slovenski naprednjak, ne slovenski klerikalec, pravi znameniti Ivan Hribar. Radi bi vedeli, kaj bi dejal na to »Slov. Narod!« Seveda, na Štajerskem, na Koroskem, v Trstu, na Goriskem, v Istri ne bo zapustila živa duša slovenskega tabora zaradi klerikalizma in tiste «sloge», za katero Hribar tako gen-

ljivo berači. «Štajerc» ni imel nikdar uspeha zaradi slovenskega klerikalizma, kaj, gospod Ivan Hribar? Ampak — če je tako, zakaj pa ne greste kar naravnost v klerikalno stranko, kamor itak najbolj sodite? Včasih so liberalci učili, da so klerikalci sluge Rima, včasih je Mahnič pisal, da je nacionalizem poganstvo. No, Vaš prijatelj dr. Triller, bo debelo pogledal, ko bo čital Vašo najnovejšo modrost. Le mi smo Vam prav hvaležni, da tako jasno pokazujete svoje nagnanje k klerikalizmu in svoj — rakov razvoj.

Shodi.

Podružnica strokovnega in pravovarstvenega društva v Divači naznanja, da je 26. t. m. v gostilniških prostorih g. Mahorčiča javen železničarski shod.

Društvene vesti.

Predavanje v Idriji. V soboto, dne 26. t. m., priredi idrijska podružnica »Unije rudarjev« zopet predavanje. Predaval bo zopet profesor dr. Dragotin Lončar «O postanku industrialnega delavca». Začetek kakor po navadi ob 9. zvečer. — Kajeenje pred in med predavanjem ni dovoljeno.

Umetnost in književnost.

«**Socializem**» poljudno pisana brošurica, ki je pred kratkim izšla, je popolnoma razprodana. Moralno se je napraviti II. izdanje, ki se je liskalo v 2000 izvodih. Cena 20 vin. — «**Socialna demokracija in kmetiško ljudstvo**» ravnokar izšla. Cena 10 vin., po pošti 5 vin. več. Sodrugom priporočamo obe brušurici. Dobivate se v upravnistvu našega lista.

Sodrugi, somišljeniki! Zahajajte le v take gostilne, kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše glasilo. . . Agitujte „**Rdeči Prapor**“! povsod za

Socialni pregled.

Železničarsko gibanje.

V Mariboru je bila dne 13. oktobra konferenca delegatov južne železnice, kateri je predsedoval načelnik železničarske organizacije, sodrug Grüll. Navzočih je bilo 116 delegatov vseh koaliranih društev. Poročal je sodrug Weigl o koncesijah, ki jih je južna železnica naredila. Ko so bile znane obravnave z generalnim ravnateljstvom končane, se je reklo zastopnikom organiziranih železničarjev, da bodo te koncesije še predložene upravnemu svetu na seji 17. oktobra, potem pa se jih oficijelno razglasi. To je bilo umevno, ker ima o izvanrednih izdatkih družbe odločati upravni svet. Toda na drugi strani je bilo smatrati koncesije za veljavne, ker je bil upravni svet pooblaštil generalno ravnateljstvo za obravnave. Sodrugi Weigl je potem prečital krtačin otisek one okrožnice, s katero se ima južne železničarje obvestiti o reformah. On in še dva delegata, ki sta bila navzoča pri obravnavah, sta izjavila, da se ta otisek v nekaterih točkah ne vjema z ustmenimi dogovori. Vsled tega je bil sprejet sledeči predlog:

«Z ozirom na to, da se v predležečem otisku o koncesijah nahajajo razlike, napake in izpuščene točke, vsled česar se lahko še poveča razburjenje uslužbencev, pooblašča današnja konferenca sodruga Grüll in Weigla, naj čim prej pozoveta generalno ravnateljstvo, da skliče vse člane personalne komisije odsekov, uradnikov, poduradnikov in služabnikov, ter zaupnike delavcev, ki so bili navzoči pri obravnavah in da se tako spravi oficijelno okrožnico še pravočasno v soglasje z ustmenimi dogovori.»

Neki uradnik, Klein, je izval na konferenci debato o stvari, ki ni bila na dnevnem redu in je imela namen, ščuvati proti organizaciji. Že pri obravnavah sta razpošiljala Klein in neki dr. Weifner telegrame, ki so imeli enak namen, tako, da je moral sodrug Grüll vložiti tožbo proti obema. O stvari je poročal sodrug Korp. Delegatje so bili nad početjem obeh gospodov skrajno razburjeni in konferenca je sprejela sledečo resolucijo:

«Dne 13. oktobra 1907 v Mariboru zborujoča konferenca južnih železničarjev jemlje koncesije uprave na znanje in pričakuje, da se oficijelno okrožnico popravi v smislu ustmenih obravnav, ki so bile z udi personalne komisije in z zastopniki delavcev. Konferenca izreka koalicijskemu vodstvu, akcijskemu odboru in zastopnikom, ki so bili na obravnavah popolno zaupanje in priznanje. Nasprotno pa konferenca obsoja nekvalificirano in denunciatorično ravnanje gospoda dr. J. Weifnerja, ki bi lahko zelo škodovalo interesom vseh uslužbencev, pa mu zato izreka najstrožjo obsodbo in prezir.» Prvi del resolucije je bil soglasno sprejet. Pred glasovanjem o drugem delu so se uradniki odstranili in je bil potem tudi drugi del sprejet z vsemi glasovi.

Včeraj in danes se je razdalo oficijelno okrožnico o koncesijah. O tem se zmenimo v sobotni številki.

Rudarsko gibanje.

Poročali smo že, da so rudarji v celjskem in ljubljanskem okraju po pravici zelo nezadovoljni s svojim položajem. Zadnji dve nedelji so imeli shode v Štoreh, v Puhberku, Velenju, Hrastniku, Trbovljah, Zagorju, Kočevju in Labinju in povsod je bila sprejeta sledeča spomenica:

Življenje rudarjev se je vsled neprenehane podraževanja živil tako poslabšalo, da niso plače rudarjev v nobenem razmerju z nezasišano dranim življenjem. Da rudarji z malimi plačami ne morejo obvarovati svojega obstanka, dokazuje že to, da se selijo kar v množicah v druge kraje, da bi našli boljšo ekzistenco.

Uradna statistika za rudniška okraja Celje-Ljubljana izkazuje, da je bil zaslužek kopačev in voznikov leta 1905 za šihito po 2 K 66 v., za druge odrasle delavce v jami po 2 K 25 v., za delavce nad jamo 2 K 40 vin., za delavke 1 K 36 vin. povprečno.

Iz teh podatkov se zadostno razvidi, da ni nikakršnega razmerja med sedanjimi cenami živil in drugih potrebščin ter med zaslužkom. Vpoštevši te okolščine si dovoljuje podpisani lokalni delavski odbor po nalogu vseh tukajšnjih delavcev predložiti slavnemu ravnateljstvu sledeče zahteve:

1. Gosposki šihit za kopače naj se zviša na 3 K, za pomagače na 2 K 80 vin., za voznike prve kategorije na 2 K 50 vin., druge kategorije na 2 K 30 vin., za čistilce prve kategorije na 2 K, druge kategorije na 1 K 60 vin., za jamske zavirake na 3 K.

2. Akordno plačo na odkopih, progah in tesanju naj se uredi tako, da zasluži kopač lahko najmanj 4 K 50 vin., ostali akordni delavci pa v enakem razmerju.

3. Vsem delavcem in delavkam izven jame in profesionistom naj se dovoli 20 odstotkov zvišanja na mezdo.

4. Za vse strojnike in kurjače naj se vpelje osemurni delavnik; nedeljsko delo naj se odpravi in vpelje nedeljski počitek. Kadar je delo ob nedeljah neizogibno, naj se plača dvojno mezdo.

Ni treba, da bi človek bil izvedenec, pa lahko izpozna, da so te zahteve res prav skromne. — Tembolj je upati, da bodo imele družbe toliko razuma, da jih izpolnijo. Položaj je pač tak, da delavci ne bi mogli mirno vtakniti zanikalnega odgovora v žep. Boj bi bil v takem slučaju menda neizogiben.

Spomenice se je v vseh krajih predložilo dne 14. t. m.

Tudi v Idriji so rudarji v mezdnem gibanju. Ces. kr. erar kot delodajalec se nič ne sramuje, zaostajati v socialnih rečeh še za marsikaterim privatnim podjetjem. Toda poljedelsko ministrstvo nima le naloge, varovati velike dobičke veleposestniških agrarcev, temveč dokler so mu dodeljeni državni rudniki, ima skrbeti tudi za blagor delavcev v teh rudnikih, zlasti če tako nesejo, kakor produkcija živega srebra in cinobra v Idriji.

Doslej je bilo ministrstvo zelo netečno, pa ravnateljstvo tudi. Sploh je rudniško ravnateljstvo v Idriji menda največ krivo, da se ne stori ničesar za delavca. Socialne naloge podjetnika, zlasti če je podjetniku ime država, so tej slavni direkciji najbrže španske vasi. Morda se pa zanaša preveč na potrpežljivost delavcev. Ta je sicer precej velika, saj sicer ne bi bili tako dolgo prenašali svojega bednega življenja; toda večna vendar ni. Dobro znamenje je, da je idrijsko delavstvo izvrstno disciplinirano in se ne da provocirati, zato tudi zapeljivi glasovi klerikalcev ne dosežejo uspeha. — Ampak ta disciplina je tudi porok, da se rudarji lahko zanašajo nase, če bi moralo priti do boja.

Upamo še, da to ne bo potrebno. Na Dunaju pridejo morda k pameti preden bo prepozno. Toda dosedanje zavlačevanje ne dela dobrega vtiska, pa se nam zdi, da bi bil že zdavnaj v Idriji mir pri kraju, če ne bi bilo tiste discipline, ki smo je že omenili.

Delavci so vložili 1. septembra svoje zahteve, ki so jih tega dne sklenili na shodu. Prosili so za odgovor tekom meseca. Ali pretekel je mesec in odgovora ni bilo. Delegatje delavskega odbora so sli vprašati, kaj da je, pa se jim je odgovorilo, da se »studira razloge, ki so za in zoper ugoditev zahtev«. Pač dolgotrajen studij! — Na shodu

6. oktobra so delavci sklenili, začeti s pripravami za boj. Ustanovil se je mezni odbor in začelo se je nabirati za obrambni sklad. Shodi so bili po tem dne 7., 8., 9., 10., 14. in 15. oktobra. Rudniško ravnateljstvo je poslalo zahteve ministrstvu. Zares želimo, naj bi poljedelsko ministrstvo srečala pamet.

V soboto, dne 19. t. m. zvečer, je bil zopet shod v dvorani pri »Črnem Orlu«, kjer je bila ogromna udeležba. Tajnik krajevnega odbora rudarske zadrage je podal najprej poročilo o skupni seji z rudniškim ravnateljstvom. Iz tega poročila se posname, da noče dati direkcija še nobenega definitivnega odgovora. Na to je sodrug A. Kristan kritično razmotrival poročilo točko za točko in je pozval rudarje na solidarno ravnanje.

Shod je soglasno sprejel sledečo resolucijo: Današnji shod, vrseči se pri »Črnemu Orlu«, skleni:

Iz zapisnika seje krajevnega odbora s c. kr. rudniško direkcijo razvidi shod, da se c. kr. rudniška direkcija izogiblje direktnemu odgovoru na stavišene zahteve.

Ker je pa položaj rudarskega ljudstva vsak dan neznosnejši je dolžnost vseh rudarjev, pripraviti sebe in svoje na obrambo svojih življenjskih interesov.

In sicer: Obrambeni fond je treba dovršeno izpeljati. Vsak rudar, ki se čuti solidarnega z mezdnim gibanjem, započetem dne 1. sept., odrajtj zaupnikom določeno svoto, to je po eno krono na mesec. Ti zaupniki so edino oni: ki so bili izbrani na shodih: 7., 8., 9., 10., 14., 15. in 18. t. m.

Kdor ne odrajtuje obrambnega fonda tem zaupnikom, se smatra, da ni za solidaren nastop. V vsem mezdnem gibanju je poslušati edino izjave meznega komiteja. Kdor ravna proti temu, kaže, da je proti solidarnemu nastopu.

C. kr. rudniško direkcijo se opozarja, naj se pri priporočanju predlogov za izboljšanje našega položaja drži edino resolucije, sprejete dne 1. sept. t. l. v pivarni pri »Črnem Orlu«, ker edino ta izraža nazore in zahteve vseh rudarjev c. kr. eraričnega rudnika.

Opozarja se tudi zategadelj krajevni odbor rudarske zadrage, da se peča pri eventualnih obravnavah edino s to resolucijo; obravnavo o kaki drugi pa naj enostavno zavrne iz gori omenjenega vzroka; c. kr. rudniški direkciji naj krajevni odbor tudi sporoči, da rudarji c. kr. eraričnega rudnika trdno in neomajno stojijo edino na stališču resolucije z dne 1. septembra.

Shod obžaluje, da se je našlo nekaj ljudij, ki iz dosedaj še neumljivih vzrokov hočejo rušiti solidarnost, in izraža trdno upanje, da počenjanje teh ne bode našlo med rudarji nobenega odziva.

Mezdnemu komiteju pa bodi dolžnost, porabiti vse poti, da bodo zahteve s 1. sept. kar najhitreje in ugodno rešene. O važnih pojavih v mezdnem gibanju pa naj se skliče takoj rudarski shod, ki bo dalje odločeval.



Vsaka ponaredba in ponatis je kaznjivo.

Edino pravi

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nune. — 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 velika specialna steklenica s patentnim zaklepom 5 K. 52—36

Thierryevo centifolijino mazilo

proti vsem, še tako starim ranam, vnetjem, poškodbam i. t. d., 2 lončka K 3-60. Razposilja se le proti povzetju ali za naprej poslani denar.

Ti dve domači zdravili sta povsod znani in še od nekdanj sloveči.

Naročila se naj naslovljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogoški Slatini

Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih pisem zastonj in franko.



Polniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
raznolično potovati, naj se obrnejo
Simon's Liniment
v Ljubljani Kolobovske ulice 20.
Kuhovska Pojavnika doje se brezplačno.

KAVARNA

'Unione'
preje, **Tedesco** v Trstu

se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpolago so vsi važni in slovenski, italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnina je izključena.

Stanje hranilnih vlog:
24 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
860.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši, Prešernove ulice 3, poprej na Mestnem trgu zraven rotovža, sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4 % ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 1/2 %, na menice in na vrednostne listine pa po 5 % na leto.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg

Telefon št. 166.

v Ljubljani

Telefon št. 168.

priporoča svoje

izborna pivo v sodeih in steklenicah.

Telefon št. 167.

ZALOGA V SPODNJI ŠISKI.

Telefon št. 167.

96—19